

LEESVOER

voor de winter

DE KEUZE VAN KRAMER

HOERA!
40
JAAR
De Hessenhof

Planten komen, planten gaan. Hans Kramer kijkt terug op veertig jaar kweken en ziet dat het sortiment enorm is veranderd en nog steeds verandert. Ook de manier om plant- en tuininformatie tot ons te nemen is verschoven van boeken naar internet, of toch niet?

tekst en beeld HANS KRAMER

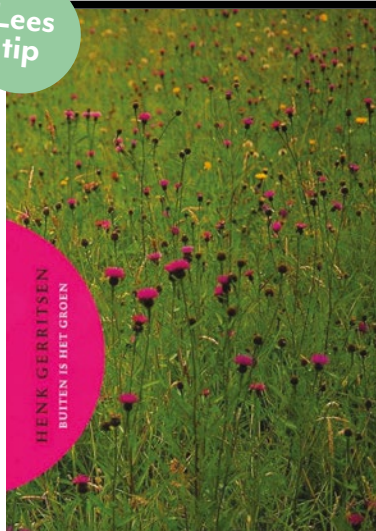
Hebben we nog tuinboeken nodig? Als je de stortvloed van plant- en tuininformatie op internet ziet, zou je deze vraag met nee willen beantwoorden. Typ een plantnaam in en je hebt gelijk honderden treffers. Bovendien heb je de informatie veel sneller gevonden. Maar het valt meteen op dat veel informatie en zelfs foto's gewoon gekopieerd zijn. Ik zie soms de letterlijke tekst over een bepaalde plant van onze website voorbij komen. Op die manier kan informatie snel verspreid worden en de kennis ontbreekt vaak of dit dan juist is of niet. Nog niet zo lang geleden waren we in een grote boekhandel in Arnhem voor een of ander kookboek. Toevallig bevond zich naast de afdeling kookboeken het schap met planten- en tuinboeken en het verschil vond ik schrijnend. Drie schappen breed waren van onder tot boven geheel gevuld met allerlei kookboeken, terwijl de planten- en tuinafdeling een half schap nog niet kon vullen. Ik herinner me dat dit in de jaren tachtig en negentig heel anders was. Hoe is dit zo gekomen? Zien de uitgeverij er geen brood meer in, zijn er te weinig schrijvers met verstand van zaken of zoekt men toch liever z'n informatie op internet op?

Ik denk dat wij tuinliefhebbers in de herfst- en wintermaanden juist graag achter een tuinboek kruipen. Wegdromen over een mooie zomerse tuin of juist plannen maken is heerlijk in dit jaargetijde. En je kunt je fantasie de vrije loop laten. Zo langzamerhand heb ik een grote verzameling tuinboeken, maar het zijn toch vaak dezelfde boeken die ik erbij pak. Met de winter voor de deur wil ik er een paar de revue laten passeren die voornamelijk over vaste planten gaan.

Duidelijke mening

Toen we in de examenklas van de Middelbare Tuinbouwschool een excursieweek naar Engeland hadden, sloten we af in de beroemde tuin van Wisley. Destijds had men daar in de winkel een reusachtig aanbod van alleen tuinboeken. Er stonden wel een paar duizend titels. We liepen er wat verloren rond, totdat mijn leraar plantenkennis zei: "Hans, als je één boek zou willen kopen moet je deze nemen, daar heb je je hele leven wat aan". Het was het boek van Graham Stuart Thomas, *Perennial Garden Plants*, en ik gebruik het nog tot op de dag van vandaag. De praktijkervaring met planten spat ervan af en hij heeft een duidelijke mening. Maar al te vaak lees je alleen maar over hoogte, kleur en bloeitijd, wat op zich prima is. Maar wat mij werkelijk interesseert is: wat vind je nu eigenlijk over die plant, over die border, over een manier van werken? Voor mij zijn boeken waar je ervaring uit proeft en waar een mening in wordt gegeven het meest waardevol. Je pikt de schrijvers die daadwerkelijk met hun handen in de grond gezeten hebben er zo uit. ►

Lees tip

Buiten is het Groen, Henk Gerritsen
ISBN 9789461400437

Lees tip

Tuinieren met Wilde Planten, Martin Stevens
ISBN 9789056156084

Lees tip

Droomplanten, de nieuwe generatie
tuinplanten, Piet Oudolf en Henk
Gerritsen, ISBN 9789082683646

Grondig

Een ander geweldig goed boek, bestaande uit twee delen, is het Duitse *Die Freiland Schmuckstauden* van Jelitto, Schacht en Simon, met in totaal bijna duizend pagina's over vaste planten. Dit is een werk dat zijn weerga niet kent. De meest vooraanstaande vakmensen uit het Duitstalige gebied, liefst 32 in totaal, hebben er een bijdrage aan geleverd. Het geeft duidelijke beschrijvingen van waar de planten oorspronkelijk vandaan komen, met morfologische kenmerken en het gebruik in de tuin. Doordat zo veel mensen eraan meegewerkt hebben moet je persoonlijke opvattingen over een plant met een lampje zoeken, maar de informatie is grondig. Als naslagwerk is dit onmisbaar.

Van Nederlandse bodem

Zijn er dan geen Nederlandstalige boeken over vaste planten? Jazeker wel en het beste boek op dit gebied is al heel lang geleden geschreven: *Vaste planten & Rotsheesters* van John Bergmans, uit 1939, waarvan de eerste druk al verscheen in 1924. Ik gebruik het nog heel vaak. Hierin vind je veel soorten die op een of andere manier in de vergetelheid zijn geraakt, maar die vaak zeer de moeite waard zijn om opnieuw te introduceren. Wil je wat meer over het gebruik van vaste planten lezen, dan kun je niet om de boeken van Piet Oudolf en Henk Gerritsen heen. In de jaren negentig maakten ze twee boeken, *Droomplanten* en *Meer Droomplanten*. Er wordt een ijzersterk

sortiment in beschreven van hun prairietuinachtige manier van beplanting. Het zijn eerlijke beschrijvingen met ook de tekortkomingen van planten. Dat is wat we willen weten. Twee jaar geleden is er een nieuwe versie van verschenen: *Droomplanten, de nieuwe generatie tuinplanten*. Dit is misschien wel het beste boek over vaste planten dat je nu in de boekhandel kunt kopen.

Groen en inheems

Momenteel is er veel belangstelling voor 'groen' tuinieren met inheemse planten en met oog voor biodiversiteit. Onlangs is er een heel goed boek over uitgekomen: *Tuinieren met Wilde Planten* van Martin Stevens. Gelukkig stopt de auteur niet bij de landsgrenzen. Een heel gebied, van het westen van Duitsland tot Noord-Frankrijk, wordt meegenomen. De meest waardevolle soorten voor in de tuin worden uitgebreid besproken. Ook mogen we het boek van Peter Bulsing, *De (Be)leefbare Tuin*, niet vergeten. Er worden niet alleen planten(gemeenschappen) behandeld, maar vooral hoe je de natuur beleeft in je eigen tuin en wat je eraan kunt doen om je tuin zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor allerlei organismen, insecten en vogels.

Aanrader

Wat vind ik nou het beste boek? Die vraag vind ik heel moeilijk te beantwoorden, maar het boek *Buiten is het Groen* van Henk Gerritsen (2008) scoort heel hoog. Het is het enige tuinboek dat ik in één ruk uitgelezen heb. Dit boek dwingt tot nadenken en toen ik het uit had dacht ik: waar zijn we mee bezig? Zijn we met tuinieren en kweken niet veel te perfectionistisch geworden en grijpen we niet te veel in? Dit is misschien wel het ultieme tuinboek voor de aankomende donkere dagen. Alleen ben ik bang dat je het te snel uitleest ... ♦

DE KEUZE VAN KRAMER

De (Be)leefbare Tuin, Peter Bulsing
ISBN 9789491936104

Die Freiland - Schmuckstauden
ISBN 9783800132652

Foto: RHS/gpstudio

De boekwinkel bij RHS Garden Wisley.

Foto: Maayke de Ridder

HANS KRAMER

Hans Kramer is kweker. Op zijn kwekerij De Hessenhof in het Gelderse Ede vind je een grote keuze aan biologisch geteelde vaste planten, die hij samen met zijn vrouw Miranda opkweekt en vermeerdert.

Hans is een pleitbezorger van sterke, botanische soorten, die je ook in de natuur kunt aantreffen en die in de tuin jarenlang meegaan. Meer info: www.hessenhof.nl.

HOERA!
40
JAAR
De Hessenhof